

Ser kommissionen sig ikke i stand til at nå til en konklusion med hensyn til oprindelsen af en konstateret begivenhed af en vis størrelse, skal kommissionen konsultere den part, på hvis område den mistænkelige begivenhed har fundet sted og samtidig tilkendegive, på hvilke punkter yderligere oplysninger må anses for nødvendige; parterne skal i så henseende forpligte sig til at lette kommissionens arbejde gennem hurtigt og fuldstændigt samarbejde. Efter at have undersøgt alle kendsgerninger i relation til en bestemt begivenhed, skal kommissionen informere samtlige parter om sin vurdering af den pågældende begivenhed.

Selv om såvel vestmagterne som Sovjetunionen i princippet gik ind for at forhandle på grundlag af nævnte memorandum, bragte det neutrale initiativ imidlertid ikke sagen videre, idet parterne fortolkede det pågældende dokument på hver sin måde. Sovjetunionen fandt således, at de 8 lande i deres forslag har godkendt den sovjetiske tanke om, at kontrollen skal bero på et nationalt system, medens vestmagterne hævdede, at forslaget om at oprette en videnskabelig kommission, hvis medlemmer skal komme fra flere lande, samt den omstændighed, at de neutrale forslag forudsætter et samarbejde mellem de nationale kontrolstationer, i realiteten betød, at de 8 lande finder international kontrol nødvendig.

Under forhandlingerne i Genève skete der en vis udvikling i spørgsmålet om kontrol på grund af tekniske forbedringer, men de to parter kunne dog til syvende og sidst ikke nå til enighed i spørgsmålet om „inspektion på stedet“, som de to vestmagter fastholder som obligatorisk. Vestmagterne, gik ind på, at kontrolstationerne kunne bemannes med personale fra det land, hvor de oprettes, men under den forudsætning, at de til stadighed stod under international kontrol.

Tanken om, at man ved automatiske måleapparater, de såkaldte „sorte kasser“, skulle kunne gøre oprettelse af bemandede stationer overflødig, har også været debatteret, men det synes, at et sådant teknisk hjælpemiddel alligevel må betyde, at et kontrolmandskab fra den anden myndighed end det pågældende lands må have adgang til det eller de områder, hvor de „sorte kasser“ er placeret.

Foruden det allerede omtalte fælles memo-

randum forelå før plenarforsamlingens begyndelse i nedrustningskomiteen et mexikansk forslag om at afslutte en atomstop-aftale, som dog først skulle have gyldighed fra en fremtidig dato, eventuelt 1. januar 1963. Endvidere nævntes fra brasiliansk side muligheden af, at bestræbelserne i første række koncentrerede sig om et forbud mod kernevåbenforsøg i atmosfæren og i verdensrummet. Endelig blev der fra svensk side fremsat forslag om afslutning af en begrænset og foreløbig traktat, som skulle indeholde forbud mod alle kernevåbenforsøg, som ikke krævede international kontrol og inspektion, herunder forsøg under vandet. I traktaten foresloges i givet fald optaget Mexicos forslag om en bestemt frist for kernevåbenforsøgenes ophør. Det hævdedes fra svensk side, at der kunne forhandles om en sådan traktat med begrænsede virkninger uden at berøre uoverensstemmelserne mellem Øst og Vest om kontrolspørgsmålet. Sverige afleverede endvidere et katalog over mere end 12.000 nationale observationsposter, der allerede eksisterer, og som skulle være i stand til at varetage kontrolopgaver af den art, atomprøvestop-aftalen måtte kræve. Disse stationer har allerede et samarbejde i gang på tværs af landegrænser og politiske systemer. Det hævdedes at dette system hurtigt vil kunne effektiviseres og for små omkostninger kunne dække næsten enhver tænkelig kernevåbenekspllosion.

17. plenarforsamlings behandling af spørgsmålet om „Den påtrængende nødvendighed af standsning af nukleare og thermo-nukleare forsøg“.

Da 17. plenarforsamlings 1. udvalg indledte sin behandling af dette spørgsmål, var stillingen i korthed fremdeles denne, at USA var villig til at afslutte en traktat om almindeligt forbud mod kernevåbenforsøg (i atmosfæren, i det ydre rum, under vandet og under jorden) forbundet med international verifikation. Subsidiært ville USA indgå en traktat om forbud mod atomprøver i atmosfæren, i det ydre rum og under vandet, således at i dette tilfælde underjordiske prøver ikke var forbudt. Det subsidiære forslag betragtede USA som en nødudvej, såfremt Sovjetunionen fortsat nægtede selv